

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2005: ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΛΑΚΙΣΗ

Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ αναφέρουν αύξηση των αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών

(24.11.2005 ΛΙΣΑΒΟΝΑ) Οι παραβάσεις της νομοθεσίας περί ναρκωτικών ("αδικήματα που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών") αναφέρεται ότι αυξήθηκαν στα περισσότερα από τα **25 κράτη μέλη της ΕΕ** και τη **Νορβηγία** από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε σήμερα ο **Οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (ΕΚΠΝΤ)** στην **Ετήσια έκθεση του 2005 για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη**, η οποία παρουσιάστηκε στις Βρυξέλλες ⁽¹⁾.

Σύμφωνα με το **ΕΚΠΝΤ**, αυτή η αυξητική τάση που παρατηρείται σε 20 χώρες κατά την περίοδο 1998–2003 είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτη στην **Εσθονία** και την **Πολωνία**, όπου, βάσει των αναφορών, τα αδικήματα που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών δεκαπλασιάστηκαν και τριπλασιάστηκαν, αντιστοίχως ⁽²⁾. Εντούτοις, σε ορισμένες χώρες οι αναφορές των εν λόγω αδικημάτων μειώθηκαν το 2003: πρόκειται για το **Βέλγιο**, την **Ισπανία**, την **Ιταλία**, τη **Μάλτα**, την **Αυστρία** και τη **Σλοβενία**.

Η συνδεδεμένη με τα ναρκωτικά εγκληματικότητα είναι μια ευρεία έννοια που μπορεί να αναφέρεται σε ευρύ φάσμα αδικημάτων, όπως εξηγεί το **ΕΚΠΝΤ**. Μπορεί να περιλαμβάνει αδικήματα που διαπράττονται υπό την επήρεια ναρκωτικών, αδικήματα που διαπράττονται για τη χρηματοδότηση της χρήσης ναρκωτικών και αδικήματα που διαπράττονται στο πλαίσιο των παράνομων αγορών ναρκωτικών ουσιών. Εντούτοις, ο τομέας των αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών είναι ο μόνος για τον οποίο υπάρχουν συστηματικά στοιχεία σε επίπεδο **ΕΕ**, παρόλο που και αυτά συλλέγονται με εντελώς διαφορετικές μεθόδους αναφοράς.

Στα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ**, η χρήση ή η κατοχή ναρκωτικών (για προσωπική χρήση) αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, με ποσοστά που κυμαίνονται από 39% στην **Πολωνία** έως 87% στην **Αυστρία** και το **ΗΒ**. Σε μερικές όμως χώρες, η εμπορία και η διακίνηση ναρκωτικών αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό: 46% στο **Λουξεμβούργο** και 91% στην **Τσεχική Δημοκρατία**.

Οι παραβάσεις της νομοθεσίας περί ναρκωτικών αφορούν όλο και περισσότερο την κοκαΐνη

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το ποσοστό των παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών που αφορούν την κοκαΐνη αυξήθηκε την περίοδο 1998–2003. Το ποσοστό διαφέρει σημαντικά μεταξύ των χωρών και κυμαίνεται από 1% στην **Τσεχική Δημοκρατία** και τη **Λιθουανία** έως 32% στην **Ιταλία** (μόνον αδικήματα διακίνησης ναρκωτικών). Η μόνη χώρα στην οποία αναφέρεται μείωση του ποσοστού των αδικημάτων που αφορούν την κοκαΐνη κατά την ίδια περίοδο είναι η **Γερμανία**.

Η κάνναβη εξακολουθεί να αποτελεί το ναρκωτικό το οποίο αναφέρεται συχνότερα σε σχέση με τα αδικήματα που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών στα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ**. Το ποσοστό των αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών σε σχέση με την εν λόγω ουσία έχει αυξηθεί από το 1998 στη **Γερμανία**, την **Ισπανία**, τη **Γαλλία** την **Ιρλανδία**, τη **Λιθουανία**, το **Λουξεμβούργο**, τη **Μάλτα** και

την **Πορτογαλία**, παρέμεινε σταθερό στο **Βέλγιο**, την **Τσεχική Δημοκρατία**, τις **Κάτω Χώρες**, τη **Σλοβενία**, τη **Σουηδία** και το **ΗΒ**, ενώ μειώθηκε στην **Ιταλία** και την **Αυστρία**.

Τα αδικήματα που αφορούν την ηρωίνη μειώθηκαν σε όλες τις χώρες που υπέβαλαν στοιχεία κατά την περίοδο 1998–2003, εκτός της **Αυστρίας** και του **ΗΒ**, όπου αυξήθηκαν.

Έως και ένας στους τρεις κρατούμενους έχει κάνει ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στη φυλακή

Σύμφωνα με την έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα, οι πρόσφατες εκτιμήσεις για την ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στις φυλακές ποικίλλουν σημαντικά και κυμαίνονται από ποσοστό μικρότερο του 1% μέχρι 34% των κρατούμενων, ανάλογα με τον πληθυσμό των φυλακών υπό έρευνα. Αυτό σημαίνει ότι στους πληθυσμούς που πλήττονται σοβαρότερα, ένας στους τρεις κρατούμενους έχει κάνει ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στο διάστημα της κράτησής του, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία της λήψης μέτρων περιορισμού των επιβλαβών επιπτώσεων προκειμένου να συγκρατηθεί η διάδοση λοιμωδών νοσημάτων (π.χ. HIV, ηπατίτιδα C).

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, η **Νορβηγία**, η **Βουλγαρία** και η **Ρουμανία** εξασφαλίζουν πλέον την παροχή βοήθειας στους κρατούμενους χρήστες ναρκωτικών, παρόλο που το είδος και η διαθεσιμότητα των παρεχομένων υπηρεσιών ποικίλλουν σημαντικά. Σύμφωνα με την έκθεση, παρουσιάζεται αξιοσημείωτη τάση να αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι «οι κρατούμενοι έχουν τα ίδια δικαιώματα με τον υπόλοιπο πληθυσμό όσον αφορά την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της παροχής βοήθειας και θεραπείας στους χρήστες ναρκωτικών». Οι πιθανές υπηρεσίες περιλαμβάνουν στεγνά θεραπευτικά προγράμματα, θεραπείες αποτοξίνωσης, θεραπείες υποκατάστασης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαίδευση.

Οι θεραπευτικές λύσεις για τους κρατούμενους, και ιδίως η θεραπεία υποκατάστασης, παραμένουν, σύμφωνα με την έκθεση, περιορισμένες. Εντούτοις, στην **Ισπανία**, το 82% των προβληματικών χρηστών οπιούχων στις φυλακές ακολουθούν θεραπεία υποκατάστασης. Μεταξύ των χωρών που αναφέρουν ήδη «σημαντική αύξηση» της διαθεσιμότητας αυτού του τύπου θεραπείας στις φυλακές συγκαταλέγεται η **Γαλλία** (κυρίως βουπρενορφίνη) και η **Ιρλανδία**.

Οι χώρες τάσσονται υπέρ της θεραπείας αντί της φυλάκισης

«Τα σωφρονιστικά ιδρύματα συνιστούν ένα ιδιαίτερα επιζήμιο περιβάλλον για τους προβληματικούς χρήστες ναρκωτικών», αναφέρει σήμερα το **ΕΚΠΝΤ** σε ειδικό κεφάλαιο αφιερωμένο στις εναλλακτικές λύσεις αντί της φυλάκισης για τους παραβάτες του νόμου που κάνουν χρήση ναρκωτικών. Τα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ** και η **Νορβηγία** έχουν πλέον θεσπίσει νομοθεσία η οποία περιλαμβάνει διάφορες εναλλακτικές λύσεις που ενδέχεται να αναβάλλουν, να αποφεύγουν, να αντικαθιστούν ή να συμπληρώνουν τις ποινές φυλάκισης (π.χ. κοινοτική εργασία, αφαίρεση άδειας οδήγησης, θεραπεία απεξάρτησης από τα ναρκωτικά).

Εστιάζοντας το ενδιαφέρον ειδικά στην εναλλακτική λύση της θεραπείας, ο Οργανισμός υπογραμμίζει ότι υπάρχει πλέον «ευρεία πολιτική συναίνεση» να προσανατολίζονται οι παραβάτες που κάνουν χρήση ναρκωτικών στη λύση της θεραπείας αντί της φυλάκισης. Σύμφωνα με την έκθεση, τα σωφρονιστικά ιδρύματα πολλών χωρών είναι υπερπλήρη και η εναλλακτική λύση της θεραπείας μπορεί να αποδειχθεί αποτελεσματικότερη από άποψη κόστους ως τρόπος καταδίκης. Αυτή η λύση εφαρμόζεται ευρέως σε εξαρτημένους χρήστες ναρκωτικών, αντικατοπτρίζοντας την κοινή πλέον αντίληψη ότι τα άτομα αυτά είναι ασθενείς που πάσχουν από μια θεραπεύσιμη ιατρική και ψυχοκοινωνική διαταραχή.

Οι νομοθέτες παρέχουν την εναλλακτική λύση της θεραπείας ιδίως σε ευάλωτους νεαρούς χρήστες ναρκωτικών. Ελάχιστα είναι όμως ακόμα τα προγράμματα θεραπείας που είναι ειδικά σχεδιασμένα για τις ανάγκες των νεαρών παραβατών. Οι μόνες χώρες που αναφέρουν προγράμματα επικεντρωμένης πρόληψης για όσους διέπραξαν για πρώτη φορά αδικήματα (στο μεγαλύτερο ποσοστό χρήστες κάνναβης), προσφέροντας ψυχολογική υποστήριξη, εκπαίδευση και συμβουλευτική, είναι η **Γερμανία**, το **Λουξεμβούργο**, η **Ουγγαρία**, η **Αυστρία** και το **ΗΒ**.

«Η παραπομπή σε θεραπεία των παραβατών που κάνουν χρήση ναρκωτικών μπορεί να συμβάλει στη μείωση της εγκληματικότητας και άλλων επιβλαβών συνεπειών για την κοινωνία, καθώς και να βοηθήσει όσους αντιμετωπίζουν προβλήματα ναρκωτικών να βελτιώσουν την υγεία και την κοινωνική τους ευημερία», αναφέρει ο **Wolfgang Götz, Διευθυντής του ΕΚΠΝΤ**. «Οι κατάλληλες θεραπευτικές δομές διαδραματίζουν ουσιώδη ρόλο στην υποστήριξη της προσέγγισης αυτής. Αλλά βασική συνιστώσα της επιτυχίας της είναι και η εσωτερική παρώθηση του παραβάτη».

Το νέο σχέδιο δράσης της **ΕΕ** για τα ναρκωτικά 2005–2008 ζητεί από τα **κράτη μέλη** την «αποτελεσματική χρησιμοποίηση εναλλακτικών λύσεων αντί της φυλάκισης όσον αφορά τους εξαρτημένους που διαπράττουν αδικήματα συνδεδόμενα με ναρκωτικά».

Σημειώσεις

Περαιτέρω πληροφορίες για την *Ετήσια έκθεση 2005* και όλα τα σχετικά δημοσιεύματα μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση <http://annualreport.emcdda.eu.int>

(¹) Βλέπε Δελτίο στατιστικών στοιχείων 2005, πίνακας DLO-1.

(²) Στην αύξηση των αναφερόμενων αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών στην Πολωνία ενδέχεται να συνέβαλε μια νομοθετική μεταβολή που πραγματοποιήθηκε στη χώρα το 2000.